

ФУНКЦІОНАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. Розкрито та класифіковано функції управління ПТНЗ з позицій компетентнісного підходу.

Ключові слова: функція, предмет управлінської діяльності, компетентністний підхід.

Функція – це окремий вид управлінської діяльності, який має свою специфіку і конкретну мету.

У науці управління розрізняють два види функцій – це загальні і специфічні (конкретні, або часткові). Загальні функції притаманні будь-якій управлінській діяльності і характеризують сам процес управління. Специфічні функції наповнюють конкретним змістом і притаманні управлінській діяльності, яка спрямована на виконання конкретних завдань.

Інтегруючою основою виділення дій в окрему функцію є мета, на досягнення якої спрямовуються ці дії. Так, результатом функції планування є програма діяльності, план. Результатом функції організації є забезпечення комплексу умов, необхідних для реалізації цього плану. Результатом контролю є діагноз відповідності наявного стану справ запрограмованій моделі. Регулювання забезпечує оптимальне співвідношення реального і модельного результату.

Предметом діяльності управління є інформація. Кожна функція потребує своєї конкретної інформації, обробка якої становить аналіз, порівняння складових, перегруповання, узагальнення, ін.

До основних (стрижневих або просто основних) ми відносимо такі функції: інформаційного забезпечення; встановлення комунікативних зв'язків; перетворення інформації; керівництва.

До локалізованих загальних, або просто загальних ми відносимо функції: цілевстановлення і прогнозування; планування і програмування; організації і мотивації; контролю і регулювання (рис. 1).

Як бачимо з рисунку, узагальнені функції забезпечують загальну основу управління, його предметну та діяльнісну сторони і віддзеркалюють внутрішню сутність діяльнісного процесу.

Основні (стрижневі) функції розкривають зміст управлінського процесу і відбивають логіку, складові компоненти діяльності.

Часткові (циклічно-локалізовані) функції в залежності від об'єкта управління будуть розкриватися по-різному.

Якщо ми розглядаємо управління ПТНЗ, то перша функція – цілевстановлення й прогнозування – стосується аналізу діяльності конкретного ПТНЗ й прогнозування напрямів його подальшого розвитку.

Друга функція Н планування і програмування Н передбачає діяльність з планування роботи ПТНЗ й програмування його результатів у вигляді кваліметричних діяльнісних моделей. Третя функція Н організація і мотивація Н потребує конкретизації програми діяльності кожного підрозділу, мотивації персоналу для здійснення конкретних завдань. Четверта функція Н контроль і регулювання Н проявляється в здійсненні моніторингу діяльності підрозділів й конкретних виконавців з поточним і періодичним регулюванням дій, спрямовуючи їх на заздалегідь спланований, запрограмований результат. Специфіка діяльності ПТНЗ полягає в здійсненні навчально-виробничого процесу і у створенні для цього відповідних умов, зв'язаних з організацією виробничого навчання в ПТНЗ і на виробництві, а саме: укладання угод з підприємствами про закріплення робочих місць, організацію стажування учнів, оплату їх праці, забезпечення особливого соціального захисту учнів; установлення зв'язків з роботодавцями (у т.ч. створення консультативних рад за спеціальностями); підвищення конкурентоспроможності ПТНЗ на ринку освітніх послуг і ринку праці тощо.

Рис. 1. Класифікація функцій управління

З позицій компетентнісного підходу розглядається поняття функціональної компетентності керівників навчальних закладів. Ми розуміємо функціональну компетентність як сукупність знань, умінь, здібностей і готовності керівника вирішувати управлінські завдання відповідно до функціонально-посадових обов'язків і вимог, які висуває управлінська діяльність до його особистості. О. Сорока наголошує на тому, що для керівників різних навчальних закладів або установ зміст функціональної компетентності буде відрізнятися у відповідності зі специфікою об'єкта управління [2].

Для розвитку функціональної компетентності розробляються

спеціальні факторно-критеріальні моделі з кваліметричним апаратом вимірювання. За фактори приймаються управлінські функції, які визначені відповідно до специфіки навчального закладу. За критерії – вимоги до здійснення функцій. Факторам і критеріям надається певна значущість, яка визначається балами в межах одиниці. Періодично вимірюючи рівень функціональної компетентності керівника ПТНЗ, можна спрямовувати її розвиток у заданому напрямі. При самоконтролі відбувається само-спрямування, що дає змогу надати управлінню децентралізований характер.

Література

1. Єльнікова Г.В. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи: Кол. монографія /Г.В. Єльнікова, Т.А. Борова, О.М. Касьянова, Г.А. Полякова та ін. /за ред. Г.В. Єльнікової. – Чернівці: Технодрук, 2009. – 572 с.
2. Сорока О.В. Модель функціональної компетентності керівника сучасного навчально-виховного закладу [електор. ресурс] / http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N147/N147p150-156.pdf